

Kamara uit Sierra Leone had een tijdelijke vergunning, een woning, en werk. Met het veiligverklaren van Sierra Leone raakte hij dat alles kwijt. Hij mocht een tijdje op de bank bij vrienden slapen, maar inmiddels heeft hij geen vrienden meer over. Nu slaapt hij in de daklozenopvang. Hij is getraumatiseerd door de oorlog in zijn herkomstland. De daklozenopvang maakt hem zeker niet beter.

Reza uit Iran moet voor de verlenging van zijn studievergunning tijdelijk terugkeren naar zijn herkomstland. Maar omdat hij daar als studentenleider zeven jaar in de gevangenis heeft gezeten, durft hij dat niet. Zeker met de huidige politieke spanningen is hij bang weer opgepakt te worden. Sommige Iraanse organisaties pleiten voor een uitzettingsstop.

Medewerkers van noodopvangcentra verontwaardigd door overplaatsing asielzoekers

“Leegmanagen” in volle gang

Op 1 januari 2010 moesten de Gemeentelijke Noodopvangcentra voor Uitgeprocedeerde asielzoekers opgedoekt zijn. Nu, februari 2010, is het hele proces in volle gang. Het gaat niet overal even soepel. In veel gevallen zijn medewerkers van noodopvangcentra verontwaardigd, omdat ‘hun’ klanten naar elders overgeplaatst worden, met alle spanningen die daarbij horen.

Door Rian Ederveen

In de zomer van 2009 had Albayrak al bekend gemaakt dat uitgeprocedeerde asielzoekers in een medische procedure in het Asielzoekerscentrum (AZC) mochten blijven. Half december kwam een nieuwe brief waarin stond dat uitgeprocedeerde asielzoekers uit de Gemeentelijke Noodopvang naar een AZC, of de Vrijheidsbeperkende Locatie (VBL) in Ter Apel overgeplaatst zouden worden. Daadwerkelijke overplaatsingen begonnen in januari 2010.

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) schreef in januari 2010 dat bij voorkeur plaatsen aangeboden zouden worden ‘ver weg van de huidige woonplaats’. Zo zouden mensen ‘losgeweekt’ worden van hun omgeving. De praktijk was hard: zo werden uitgeprocedeerde asielzoekers uit Nijmegen naar het zuiden verhuisd, en een gezin uit Maastricht moest naar Musselkanaal. Gezinnen uit Makkum moesten naar Nijmegen. Een gezin uit Doetinchem werd opgesplitst over een paar kamers in het AZC in Venlo. Gezinnen uit Amsterdam moesten naar Limburg, en mensen uit Utrecht naar

Borculo. Veel medewerkers van noodopvangcentra protesteerden: het betekende opnieuw verhuizen, kinderen die weer naar een nieuwe school moesten, afbreken en opnieuw opstarten van medische behandelingen, en natuurlijk ook: het opnieuw wennen aan een nieuwe omgeving.

Nu, na bijna twee maanden, blijkt dat in sommige gevallen wel met de DT&V te praten is. Mensen die bezig zijn met medische behandeling krijgen soms toch een plek in een AZC in de buurt aangeboden. Het gezin uit Doetinchem krijgt een nieuw aanbod. In andere gevallen is de DT&V koppiger en beweert dat medische behandeling overal in Nederland mogelijk is. Juristen beginnen met procedures. De eerste zaak tegen het overplaatsen van asielzoekers is al gewonnen: vanwege het belang van een schoolgaand kind werd het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) verplicht om een AZC in de buurt aan te bieden.

Het pijnlijkst is het hele proces van ‘leegmanagen’ voor de mensen die naar de VBL moesten. De VBL in Ter Apel is bedoeld om mensen

ASIELZOEKERS WORDEN LOSGEWEEKT VAN HUN HUIDIGE OMGEVING - FOTO © JAN KEES HELMS

te begeleiden naar terugkeer. Dat betekent dagelijks stempelen, in een geïsoleerde locatie, met nauwelijks aanbod van onderwijs en sociale contacten buiten het centrum. Vooral men-

sen in een buitenschuldprocedure worden hier naartoe verwezen.

‘Leegmanagen’ van de huidige noodopvang zonder oplossing voor nieuwe gevallen, zou betekenen dat binnen de kortste keren weer nieuwe opvangplekken nodig gaan worden. Om dat te voorkomen diende kamerlid Spekman (PvdA) in december 2008 een motie in om uitgeprocedeerde asielzoekers in een medische procedure wel opvang te bieden. Vanaf 1 januari 2010 wordt deze motie uitgevoerd. De aanvrager moet eerst zelf zijn medisch dossier verzamelen en opsturen. Als het dossier compleet is, krijgt hij opvang tot zolang de procedure duurt. Het is een mooie oplossing.

Helaas merken we ook al de rafelranden: opvang is niet beschikbaar voor mensen die vóór 1 januari hun aanvraag hebben ingediend, en ook niet in een gemeentelijke noodopvang woonden. Opvang is ook niet beschikbaar voor mensen die een aanvraag voor andere redenen indienen, bijvoorbeeld buitenschuld of schrijnendheid. Ed Anker van de Christen-Unie diende in december 2009 een motie in om te proberen ook voor deze groep opvang te bewerkstelligen. We hopen dat het hem lukt dit te realiseren. ●

LOS kort

Wat doet Stichting LOS?

De afgelopen maanden hebben in het teken gestaan van protest tegen het wetsvoorstel, waardoor legaal verblijf in het verleden een reden kan zijn om een aanvraag verblijfsvergunning te weigeren. Samen met heel veel partners uit het veld, waaronder STIL, OKIA, ASKV, Vluchtelingen in de Knel, gemeenten, kerken, kloosters, INLIA en VluchtelingenWerk is het gelukt de stemming daarover uit te stellen. Politieke partijen lijken te begrijpen dat het wetsvoorstel de kwetsbare groep ongedocumenteerde migranten nog kwetsbaarder maakt, en dat het illegaliteit eerder bevordert dan vermindert. De uitkomst van het proces blijft nog spannend.

Inmiddels is het Meldpunt Misstanden Vreemdelingendetentie op 10 februari eindelijk van start gegaan. We hopen klachten te verzamelen over zaken als het eten, de medische zorg, de toepassing van isolatie, bezoeregelingen en dergelijke. Met die informatie willen we jurisprudentie opbouwen om het leven in detentie te verbete-

ren. We beseffen heel goed dat vreemdelingendetentie op zich al verwerpelijk is, dat het te vaak toegepast wordt, te lang duurt, en in de meeste gevallen niet tot terugkeer leidt. Het zal nog een hele klus worden om ook dáárin verandering te brengen. U vindt meer over het meldpunt op de website www.meldpuntvreemdelingendetentie.nl.

Binnenkort zullen twee projecten van start gaan om ons netwerk uit te breiden: naar de vrouwenhulpverlening en naar migrantenzelforganisaties. Waar uitgeprocedeerde asielzoekers meestal wel de weg naar noodopvangen weten te vinden, ligt dat voor andere groepen ongedocumenteerde migranten vaak anders. We denken bijvoorbeeld aan groepen Surinaamse, Egyptische, Chinese migranten. We denken aan vrouwen uit Zuid-Amerika, Marokko of de Filipijnen. Het is belangrijk dat ook zij de juiste hulp weten te vinden, en dat ook hun stem gehoord wordt in de lobby. ●

Vergrote kans op beroerte door detentie

Ze hebben geen huis, mogen niet werken en kunnen nergens heen. Het leven voor mensen zonder papieren is niet eenvoudig. Gewone burgers die zich het lot van deze mensen aantrekken, bieden soms uitkomst door praktische hulp te geven. Waarom doen ze dat? Wat drijft ze? In rubriek 'De buurvrouw' wordt iedere vier maanden één van deze helpers geportretteerd.

Door Rian Roegholt

Uit interesse voor de Afrikaanse cultuur bezocht Marian de Boer (58) af en toe Afrikaanse kerkdiensten in de Bijlmer in Amsterdam. Toen ze daar Iruwa (50) leerde kennen, had ze nooit kunnen bedenken dat haar nieuwe vriendin vijf jaar later bij haar op de bank zou slapen. Die situatie is niet ideaal; toch is Marian "dolgelukkig" dat ze iets voor Iruwa kan doen. Ze helpt niet zozeer een illegaal in nood, ze helpt een vriendin in nood. Aanvankelijk wist ze niet eens dat Iruwa illegaal was. Bij die ontmoeting in de kerk, nu zo'n vijf jaar geleden, voelde het contact tussen Marian en Iruwa meteen goed. Marian: "Ik weet niet wat het precies was, maar er was een klik. Dat heb je soms gewoon met mensen." De vrouwen hielden contact en gingen met elkaar om als vriendinnen. Marian beschrijft Iruwa als een heel gelovige vrouw die ontzettend lief is. "Er zit echt geen greintje kwaad in haar, ze is zo'n goed mens."

Op een zeker moment hoorde Marian een hele tijd niets meer van Iruwa. "Ik was haar kwijt. Ik probeerde haar te bellen, maar kreeg geen gehoor. Ik was erg ongerust, ik voelde gewoon dat het niet goed zat." Uiteindelijk belde Iruwa haar op: ze zat vast in het vreemdelingendetentiecentrum in Zeist. Haar paspoort was gestolen en ze was naar

het politiebureau gegaan voor een nieuw paspoort. Daar werd ze door de politie ingesloten omdat ze illegaal was. Marian schrok enorm van dit bericht. De politie had het recht niet gehad om haar via deze weg op te sluiten. Maar bovenal maakte ze zich grote zorgen. Iruwa had een gevaarlijk hoge bloeddruk waarvoor ze medicijnen slikte. In het detentiecentrum kreeg ze niet de juiste medicijnen en ervoer ze veel stress, wat de kans op een beroerte vergrootte. Als voormalig verpleegkundige wist Marian hoe gevaarlijk haar situatie was.

Na vier maanden gebeurde wat Marian had gevreesd: Iruwa kreeg een beroerte. Marian en haar man kwamen net terug van vakantie toen ze gebeld werden door Iruwa's advocaat. "Haar ziekte werd eindelijk erkend en ze werd detentieongeschikt verklaard. Maar ze had natuurlijk niets, geen plek om naartoe te gaan, en ze was erg ziek. De advocaat regelde daarom dat Iruwa toch in het detentiecentrum mocht blijven."

Privédomein

Toen ze dat hoorden besloten Marian en haar man om Iruwa in huis te nemen. "Je laat niet iemand in de gevangenis zitten als het niet hoeft." In juli van vorig jaar kwam Iruwa bij Marian in huis wonen; daar woont ze nu nog. "Zij kreeg de woonkamer, dat is haar privédomein.

Ze kan de deuren dichtdoen voor wat privacy. Wij leven in de keuken." Daarnaast nam Marian de taak op zich om ervoor te zorgen dat Iruwa kon revalideren van haar beroerte. Iruwa gaat naar de fysiotherapeut, naar logopedie en naar een psychologe. Inmiddels is ze flink opgeknapt.

Toen ze bij Marian kwam wonen moest ze nog helemaal verzorgd worden, maar nu kan ze weer veel zelf doen.

Marian betaalde alle zorg voor Iruwa eerst uit eigen zak. Later heeft ze ontdekt dat een groot deel vergoed kan worden. Gelukkig krijgt ze ook veel financiële steun uit haar omgeving. Haar "geweldige" huisarts regelde bijvoorbeeld gratis medicijnen voor Iruwa. Mensen om haar heen hielpen Marian ook praktisch, bijvoorbeeld om zich door al het papierwerk heen te worstelen toen Iruwa nog in detentie zat. Twee vriendinnen nemen de vrouw soms mee voor een dagje uit. En toen Marian en haar man laatst een paar dagen weggingen, kwamen vrienden een paar dagen in hun huis wonen om Iruwa gezelschap te houden.

Eigen woonruimte

De band tussen Marian en Iruwa is nog altijd goed, maar Marian hoopt wel dat Iruwa op korte termijn eigen woonruimte vindt. Marian: "Wij hebben een eigen bedrijf, en dat is vaak druk. Voor haar en voor ons welzijn is het belangrijk dat Iruwa een plek voor zichzelf krijgt." Sinds oktober heeft Iruwa een tijdelijke verblijfsvergunning en krijgt ze een bijstandsuitkering. Marian probeert nu een urgentie voor een sociale huurwoning te regelen. ●

"JE LAAT IEMAND NIET IN DE GEVANGENIS ZITTEN ALS HET NIET HOEFT" - FOTO © RENS DE BOER

Donateurs gezocht

Dit is de tweede donateursnieuwsbrief van Stichting LOS. We willen u met deze nieuwsbrief op de hoogte brengen van de ontwikkelingen in het brede veld van ongedocumenteerde migranten, en de inzet van velen om de leefomstandigheden van deze groep te verbeteren. We hopen dat u onze inzet op dit onderwerp kunt waarderen en ons ook financieel kunt steunen: dat kunnen we goed gebruiken. Zie het colofon.

Eind vorig jaar maakten de minister voor Wonen, Wijken en Integratie en de minister van Justitie bekend dat de regels voor het toelaten van buitenlandse partners nog verder aangescherpt worden.

Deze richtlijn moet op 24 december van dit jaar in heel Europa van kracht worden. De richtlijn beperkt de duur van vreemdelingendetentie tot zes maanden, met een mogelijkheid tot verlenging met nog twaalf maanden.

Voor Nederland zijn dat gebruikelijke termijnen, maar in Frankrijk is men woedend: vreemdelingendetentie duurt daar nu nog maximaal een maand!

Ernstiger voor Nederland is het feit dat ook standaard een inreisverbod van vijf jaar gekoppeld wordt aan de uitzetting. In humanitaire situaties kan van het inreisverbod afgezien worden. Het is belangrijk dat in de Nederlandse wet de ruimte voor humanitaire situaties goed gebruikt zal worden.

Eind vorig jaar maakte het Ministerie van VROM voor integratie samen met het Ministerie van Justitie bekend dat de regels voor het toelaten van buitenlandse partners nog verder aangescherpt worden. Buitenlandse partners moeten nóg beter de Nederlandse taal kennen én ook kunnen schrijven. Ook wil men eisen gaan stellen aan de opleiding van zowel de Nederlandse als de buitenlandse partner, maar omdat EU-regels hiervoor aangepast moeten worden, kan dat nog even duren. Wel zijn al nieuwe regels gesteld voor toelating via de zogenaamde 'België-route', die gebruikt werd om de taaltoets, inkomensvereisten en terugkeerplicht te omzeilen. Tegenwoordig moeten partners die deze route gebruiken, bewijzen dat ze een duurzame relatie hebben, doordat ze al minstens zes maanden samenwonen of een kind hebben.

Trossen LOS!

Een zucht van verlichting

Hij was even landelijk nieuws, deze Haagse advocaat. Na twee eerdere, snoeiharde reprimandes van de tuchtrechter viel nu eindelijk de bijl in de vorm van een definitief Beruftsverbot door de Raad van Discipline.

Ik ben bij lange na niet de enige advocaat die in de loop der jaren vreemdelingen heeft weggehaald uit de twijfelachtige praktijk van deze vakgenoot – andersom kwam helaas ook voor. Eén asielzoeker uit Burundi herinner ik mij in het bijzonder: een frêle, alleenstaande, behoorlijk getraumatiseerde mevrouw met een chronisch ziek zontje van een jaar of drie, volledig uitgeprocedeerd en op de nominatie om te worden teruggestuurd naar de ellende van haar verscheurde land, kortom Gefundenes Fressen voor deze hyena in toga, lekkerbekkend naar prooien als deze, om haar ook het laatste beetje vel nog over de oren te trekken. Mevrouw werd tegen depot van een royale som – ik heb niet eens willen vragen waar ze het geld vandaan had – een volkomen zinloze procedure ingerommeld, en mocht uiteindelijk van mij vernemen wat voor nepverblijfsvergunning er nu eigenlijk voor haar was aangevraagd, want na het neertellen van het geld had ze haar advocaat nooit meer gezien of gesproken. En dat terwijl voor haar beslist nog mogelijkheden waren, als er maar gekozen was voor een rechtsgang die wèl deugde. Als je advocatentuchtrecht wilt beschouwen als een soort peer review, dan is deze rotte peer in ieder geval mooi de mand uitgewipt. Raad van Discipline – eindelijk, beter laat dan nooit. ●

Mr. Willem Boelens werkt als advocaat bij Schoolplein advocaten en is gespecialiseerd in asiel- en vreemdelingenrecht.

BMO vindt oplossing tandzorg ongedocumenteerden dringend nodig

“Steeds meer mensen met halve gebitten of barstend van de pijn”

“Je ziet steeds meer mensen met halve gebitten rondlopen, of barstend van de pijn”, zegt Freek Bergervoet van het medisch spreekuur van STIL voor ongedocumenteerden in Utrecht. Met spoed moet een oplossing komen voor deze groep met onvoldoende toegang tot tandartszorg. Dat meldt het Breed Medisch Overleg (BMO) in februari aan het College voor zorgverzekeringen (CVZ) en de Tweede Kamer. In het BMO zitten hulp- en zorgverleners en belangenclubs uit het hele land, bezig met medische zorg aan mensen zonder papieren.

Door Margreet Jenezon

In februari evalueert het CVZ de wijziging van de regeling medische zorg aan mensen zonder verblijfsvergunning. Zij kunnen zich niet verzekeren tegen ziektekosten. Het CVZ regelt vergoeding aan zorgverleners zoals huisartsen en ziekenhuizen die medisch noodzakelijke hulp geven. De regels zijn per 1 januari 2009 aangescherpt. Zo wordt tandartszorg aan mensen boven 21 jaar niet meer vergoed. Dit levert grote humanitaire problemen op. Diverse hulporganisaties wezen de lokale en landelijke politiek hierop, tot nu toe tevergeefs. Vandaar dat het BMO de problemen in vijf grote steden inventariseerde.

Duidelijk is dat veel minder hulp beschikbaar is. In Utrecht heeft solidariteitsorganisatie STIL daarom een noodpotje gevormd in 2009. Ook vond ze een tiental tandartsen bereid een keer per maand gratis hulp te geven. Bergervoet van STIL: “Als wij deze noodhulp niet zouden geven, liepen een hoop meer mensen met kiespijn rond. Maar STIL kan niet alles. Op de helft van de maand is gratis tandartshulp op en het noodpotje van vorig jaar is leeg. Moet

het eerst uit de klauw lopen voordat ze zien dat een oplossing nodig is? Je ziet meer en meer mensen met halve gebitten rondlopen want er is geen geld voor prothesen. Als ze niet fatsoenlijk kunnen eten of barsten van de pijn, vind ik dat je als overheid niet kunt zeggen: ‘Daar doen we niets aan.’ Dat kun je niet maken. Er moet een oplossing komen.”

In Rotterdam heeft het noodpotje van de Pauluskerk eveneens allang haar dieptepunt bereikt. De helft van de mensen die om hulp aanklopt, wordt weggestuurd, vaak nog wel met een recept voor antibiotica.

Huisarts en straatdokter Frans Sikken ziet op het spreekuur veel mensen met tandbederf (cariës). “Het veroorzaakt veel pijn. Wij staan er bij en kijken ernaar. Wat wij kunnen is pijn bestrijden en wachten tot de totale kies of tand is gedeutereerd om vervolgens de wortelresten door de kaakchirurg te laten verwijderen”. De kaakchirurg wordt wel vergoed via het CVZ. Sikken: “Niemand in de samenleving is aanspreekbaar over de pijn die deze groep mensen lijdt.”

Tot nu toe wijzen lokale overheden voor dit probleem naar Den Haag. Ze vinden het een lan-

HET NOODPOTJE VOOR TANDARTSZORG IS LEEG - FOTO © JAN KEES HELMS

delijk probleem waar een landelijke oplossing voor moet komen. Maar minister Ab Klink van Volksgezondheid erkent tot nu toe het probleem niet. Hij wijst op Nederlandse mensen die ook niet verzekerd zijn. Volgens het BMO

zijn er echter grote verschillen. Nederlanders kunnen zich verzekeren en hebben recht op wit werk en uitkeringen. Dit alles hebben de ongedocumenteerden niet. ●

Illegalenbeleid werkt averechts

Begin jaren negentig is een kentering gekomen in het gedoogbeleid ten aanzien van illegalen. De verminderde grenscontroles, het gegroeide aantal vreemdelingen, de verslechterde economie en het veranderde maatschappelijk klimaat ten opzichte van vreemdelingen maakten dat illegaliteit werd gezien als een sociaal probleem. Er zijn daarom door de jaren heen steeds meer maatregelen genomen om illegaliteit te ontmoedigen en te bestrijden. Hierbij valt te denken aan de uitsluiting van collectieve voorzieningen, de invoering van de identificatieplicht, de invoering van bestuurlijke boetes voor illegale tewerkstelling en de intensivering van het vreemdelingtoezicht. Deze maatregelen raken ook uitgeprocedeerde asielzoekers vanwege de steeds snellere afhandeling van asielverzoeken, de snellere beëindiging van de opvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en de uitsluiting van opvang en voorzieningen voor bepaalde groepen. Asielzoekers komen hierdoor eerder op straat te staan waar zij worden geconfronteerd met dit steeds restrictievere illegalenbeleid.

Door Mieke Kox

Dit beleid heeft het leven in de illegaliteit bemoeilijkt. Dit blijkt uit de vergelijking tussen literatuur over het leven in de illegaliteit in de jaren negentig en recent onderzoek van Stichting LOS naar het leven in de illegaliteit. Zo is het door de intensivering van het toezicht en de invoering van de bestuurlijke boetes voor illegale tewerkstelling moeilijker geworden zelfstandig in het levensonderhoud te voorzien, doordat illegaal verblijvenden lastiger aan werk kunnen komen en minder kunnen werken. Zij hebben hierdoor geen of minder inkomsten. Bijgevolg zijn zij afhankelijker van hun sociale netwerk, liefdadigheidsorganisaties en hulpverleningsinstellingen. Deze

fungeren samen als sociaal vangnet, maar zijn niet in staat voldoende hulp te bieden met als gevolg dat de vervulling van de primaire levensbehoeften van illegaal verblijvenden in het gedrang komt: zij verblijven vaker op straat, lijden vaker honger, krijgen meer gezondheidsklachten, maken zich meer schuldig aan bestaans- of verblijfscriminaliteit en worden bovendien kwetsbaarder voor misbruik.

Zij durven zich hiertegen, onder invloed van het vreemdelingtoezicht, niet te verweren. Het doet hen echter ook niet besluiten terug te keren naar hun herkomstland. Zij gaan juist verder ondergronds om aan het vreemdelingtoezicht te ontkomen. En hoewel zij

hier maar gedeeltelijk in slagen, leidt het vreemdelingtoezicht er maar in beperkte mate toe dat aangehouden illegaal verblijvenden (met de harde hand) effectief uit Nederland worden verwijderd. Het leven in de illegaliteit wordt door het restrictieve beleid dus wel bemoeilijkt, maar zeker niet beëindigd.

Decentraal niveau

Dit beleid brengt bovendien problemen met zich mee. Dit betreft zowel bovengenoemde problemen voor illegaal verblijvenden zelf, als problemen voor gemeenten waar zij verblijven zoals het verblijf op straat, overlevingscriminaliteit, overbewoning van panden, het niet vragen/krijgen van zorg bij ziekte, het niet aangeven van slachtofferschap van strafbare feiten en/of vermissingen, het zich niet verweren tegen misstanden op de woning- en arbeidsmarkt, het niet melden van ongevallen en het niet aangeven/erkennen van kinderen. Deze problemen kunnen enigszins worden beperkt door illegalenbeleid op decentraal niveau. Zo heeft de gemeente Utrecht ernstiger problemen weten te voorkomen middels preventief illegalenbeleid: met de oprichting van de noodopvang, de instelling van een steunpunt voor (ex-)jama's, de subsidiëring van STIL en het onder voorwaarden openstellen van maatschappelijke opvang voor illegaal verblijvenden. Hierdoor is voorkomen dat meer uitgeprocedeerde asielzoekers op straat zwerven, de toegang tot de gezondheidszorg nog moei-

lijker zou zijn geweest en dat uitgeprocedeerde asielzoekers aan hun lot worden overgelaten.

Sociaal probleem

Het repressieve illegalenbeleid van de gemeente Utrecht met de prestatiecontracten voor de vreemdelingenpolitie heeft het leven in de illegaliteit daarentegen wel bemoeilijkt, net als het instellen van interventieteams en de aanpak van illegale bewoning. Dit heeft zijn weerslag op de volksgezondheid, de openbare orde en de veiligheid in de gemeente. Deze weerslag zal in gemeenten zonder een dergelijk preventief illegalenbeleid echter een stuk groter zijn.

Dit maakt niet illegaliteit, maar het restrictieve illegalenbeleid tot een sociaal probleem. Met een dergelijk beleid wordt illegaal verblijf wel bemoeilijkt, maar niet bestreden. Daarbij worden problemen ten gevolge van illegaliteit niet voorkomen en/of opgelost. Integendeel, dergelijk restrictief beleid verergerd juist problemen ten gevolge van illegaliteit door de neveneffecten die het met zich meebrengt. Het huidige illegalenbeleid werkt dan ook averechts. ●

NIEUW: Bestel de publicatie *Het Leven gaat Door, over de leefsituatie van uitgeprocedeerde asielzoekers in Utrecht*, door € 15,- (inclusief verzendkosten) over te maken op giro 9552448 tnv: Sticht Landel ongedocument steunpunt te Utrecht, o.v.v. uw naam, adres en titel van het boek.

Organisatie in beeld: Huize Plexat

Echtpaar protesteert tegen opsluiting en op straat zetten

In heel Nederland zijn organisaties actief die zich tot doel stellen ongedocumenteerden te helpen. Buiten de Boot zet in elk nummer zo'n instelling in de schijnwerpers. In deze aflevering Huize Plexat in Musselkanaal.

Door Margreet Jenezon

“Weet je nog een plekje, waar een volledig uitgeprocedeerd gezinnetje van vier personen naar toe kan?” Dit is het eerste contact dat Buiten de Boot heeft met Eelke en Zwanny Visser van Huize Plexat. Zoals veel mensen in Nederland staan zij hun medemens in nood bij. Ze bekommeren zich om kinderen die worden opgesloten en uitgeprocedeerde vluchtelingen die de illegaliteit ingestuurd worden.

“Het gezinnetje is deze week vanuit de VBL in Ter Apel op straat gezet. Ze weten niet waar ze naar toe kunnen”, mailt Eelke Visser. Hij en zijn vrouw wonen acht minuten rijden van de zogenoemde Vrijheidsbepalende Locatie (VBL), vroeger het vertrekcentrum, in Vlagtwedde (gemeente Ter Apel). Hier ‘werken’ uitgeprocedeerde vluchtelingen aan eigen vertrek. Als ze volgens Justitie ‘onvoldoende meewerken’, belanden ze op straat.

De gemeente Vlagtwedde stelde als voorwaarde dat er geen mensen op straat gezet mochten worden, anders mocht de VBL daar niet komen. Eelke: “We dachten eerst dat het niet meer gebeurde. Maar ze doen het heel handig. Mensen gaan in alle vroegte een boevenbusje in en worden op station Emmen gebracht met een dagkaart vrij reizen voor het hele land. De eerste trein gaat om acht over vijf. Zo heeft niemand zicht op wat er gebeurt.”

Soms vangen Eelke en Zwanny uitgeprocedeerde vluchtelingen op in hun eigen huis ‘Plexat’. “Je kunt het met je hart niet verantwoordwoorden naar jezelf ze op straat te laten. Zeker

ZWANNY VISSER: “KINDEREN VERSTOPPEN ZICH VOOR DE VREEMDELINGENPOLITIE” - FOTO © HUIZE PLEXAT

nu niet, het sneeuwt hier als een gek”, vertelt Zwanny. “Soms is het wel frustrerend”, vertelt haar man, “dat die mensen machteloos zijn, hulp willen, en dat ze niet altijd kunnen hel-

pen.” Hoewel Eelke en Zwanny inmiddels een heel mailnetwerk aan steunbetuigers hebben, staan ze er in de praktijk vaak alleen voor. Het echtpaar heeft het erg druk met een stuk of dertig gezinnen die ze proberen te steunen. Bijvoorbeeld mensen die uit de VBL komen of na een verblijf daar worden opgesloten om uitgezet te worden. Zwanny (66) en Eelke (65) zijn

gepensioneerd. “Onze kinderen vragen wel eens wanneer we nou eens echt met pensioen gaan”, vertelt Zwanny.

Regelmatig bezoeken ze mensen in de VBL. “Het is daar kil, koud en triest”, vertelt Zwanny. “De mensen daar zijn doodsbenauwd. Ze zijn bang voor uitzetting, opsluiting of om op straat te worden gezet.” Voor sommige kinderen reden zich te verstoppen voor de politie en weg te lopen uit het centrum. Zo is een meisje van zestien met haar broertjes uit de VBL weggelopen, omdat ze bang waren voor een afspraak met de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). Die angst bleek terecht want hun moeder werd opgesloten in uitzetcentrum Zestienhoven op het vliegveld van Rotterdam, omdat er een vlucht terug naar het land van herkomst geboekt zou zijn.

De Vissers maken zich grote zorgen over de kinderen. Eelke: “We hebben hun telefoonnummer wel, maar we weten niet waar ze zitten. Ze zijn heel kwetsbaar.” Zwanny: “Dat er zo met mensen wordt omgegaan. Gruwelijk. Daar gaat ons land kapot aan.” ●

COLOFON

[buiten de] BOOT is een uitgave van LOS (stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt) en verschijnt drie keer per jaar.

Stichting LOS ondersteunt individuen en organisaties die mensen zonder verblijfsvergunning ('ongedocumenteerden') helpen. [buiten de] BOOT wordt op aanvraag toegestuurd naar individuele donateurs en instellingen.

DONATEUR WORDEN?

Als donateur van Stichting LOS steunt u de activiteiten van Stichting LOS die de rechten van de ongedocumenteerden in Nederland op de agenda houdt van de lokale en landelijke politiek.

Voor €20,- per jaar ontvangt u driemaal per jaar [buiten de] BOOT. Maak uw bijdrage over op rekeningnummer 9552448 ten name van Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt, Utrecht onder vermelding van donateur en uw adres en u ontvangt driemaal per jaar [buiten de] BOOT. U kunt ook een mail sturen naar info@stichtinglos.nl. Grotere bijdragen zijn altijd welkom.

Stichting LOS
Kanaalstraat 243
3531 CJ Utrecht
030 2990222
info@stichtinglos.nl
www.stichtinglos.nl

MEDEWERKERS AAN DIT NUMMER

Nils Buis, Rian Ederveen, Marion Etman, Margreet Jenezon, Rian Roegholt, Bram van der Velde

OPMAAK en ONTWERP

Nils Buis, Om tekst en vorm, Utrecht

FOTOGRAFIE

Jan Kees Helms

EINDREDACTIE

Bram van der Velde

DRUK

Drukkerij Pascal, Utrecht

Deze editie wordt mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van Emmaus Haarzuilens en het Ana María Fonds Algemeen Nut

ANA MARÍA FONDEN

Deze krant is gedrukt op 9Lives Silk, FSC-gecertificeerd papier afkomstig uit verantwoord gekweekte bossen.

UIT DE PRAKTIJK

STAGE VOOR ILLEGALE LEERLING

Een praktijkschool voor moeilijk lerende kinderen vraagt zich af of hun illegale leerling wel stage mag lopen? Nu zit zij twee dagen per week thuis, omdat geen enkele instelling haar wil toelaten. Stages zijn lastig, omdat dit zowel leren als werken tegelijk is. Leren mogen kinderen zonder verblijfsvergunning wel. Maar werken niet en dat botst.

INVAL BIJ NOODOPVANG VLUCHTELINGEN MAASTRICHT

De inval in de Noodopvang Vluchtelingen Maastricht, waarbij een Armeense familie werd opgepakt, heeft voor veel commotie gezorgd. Inmiddels is afgesproken dat dit niet nogmaals mag gebeuren. Moeder en kinderen zijn na twee weken overgeplaatst naar de Vrijheidsbepalende Locatie, maar de vader zit nog vast. Het gaat slecht met hen.